

Sygn. akt I CSK 63/10

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa M. B.

przeciwko (...) Wojskowej Spółdzielni Mieszkaniowej w W.

z udziałem interwenienta ubocznego Krajowej Rady Spółdzielczej w W.

o uchylenie uchwał i stwierdzenie nieważności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 listopada 2010 r.,

skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 4 września 2009 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala skargę kasacyjną;

oddala wniosek strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2006 r. Sąd Okręgowy w W. uznał nieważność wyboru przedstawicieli do zebrania przedstawicieli (...) Wojskowej Spółdzielni Mieszkaniowej (dalej jako WSM) w W. dokonanego przez grupy członkowskie na nadzwyczajnym zebraniu przedstawicieli w dniu 15 grudnia 2004 r. i w konsekwencji uchylił uchwałę tego zebrania w przedmiocie wyboru członków rady nadzorczej. Na podstawie tego wyroku powodowie – członkowie WSM złożyli wniosek o zmianę wpisu w rejestrze przedsiębiorców KRS przez wykreślenie z niego członków rady nadzorczej wybranych dnia 15 grudnia 2004 r. oraz członków zarządu WSM wybranych przez tych członków rady nadzorczej. Postanowieniem z dnia 22 marca 2007 r. Sąd Rejonowy wykreślił dane zgodnie z wnioskiem. Na wniosek licznej grupy członków WSM zarząd Krajowej Rady Spółdzielczej, uchwałą z dnia 12 grudnia 2007 r. nr (...)/2007 zwołał na dzień 31 marca 2007 r. zebranie przedstawicieli Spółdzielni, które miało być poprzedzone zebraniem grup członkowskich. Na zebraniach grup członkowskich odwołano dotychczasowych przedstawicieli i wybrano nowych. Na zebraniu nowowybranych przedstawicieli, uchwałą nr (...)/2007 dokonano wyboru członków rady nadzorczej. Na posiedzeniu plenarnym w dniu 23 kwietnia 2007 r. rada nadzorcza uchwałą nr (...)/2007 r. wybrała prezesa zarządu w osobie A. C. i prezesa zarządu ds. techniczno-eksploatacyjnych w osobie J. I., którzy w dniu 24 kwietnia 2007 r. złożyli wniosek o stosowną zmianę w KRS. Przed Sądem Rejonowym Wydział Rodzinny, z inicjatywy powodów, toczyło się postępowanie o ustanowienie kuratora dla WSM z uwagi na brak organów do wykonywania czynności statutowych. Wniosek został oddalony ze wskazaniem, że zebranie przedstawicieli może być zwołane przez związek rewizyjny, w którym Spółdzielnia jest zrzeszona. Aktualnie nie ma w KRS w odniesieniu do WSM w rubrykach „organ uprawniony do reprezentacji” i „organ nadzoru” żadnych podmiotów.

W obecnej sprawie z powództwa członków WSM przeciwko tej Spółdzielni przy interwencji ubocznej po stronie pozwanej Krajowej Rady Spółdzielczej powodowie domagali się: uchylecia uchwały Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej nr (...)/2007 oraz stwierdzenia nieważności wyboru przedstawicieli członków dokonanego przez grupy członkowskie w lutym i marcu 2007 r., a nadto unieważnienia zebrania przedstawicieli odbytego 31 marca 2007 r. oraz uchylecia uchwał podjętych na tym zebraniu w

przedmiocie wyboru rady nadzorczej i zarządu WSM. Powodowie podnosili, że wystąpienie grupy członków nie stanowi podstawy do zwołania zebrania grup członkowskich i zebrania przedstawicieli przez Krajową Radę Spółdzielczości.

Wyrokiem z dnia 1grudnia 2008 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo. W ocenie tego Sądu w pierwszej kolejności powództwo powinno być skierowane przeciwko podmiotowi, który podjął uchwałę nr (...)/2007 czyli Krajowej Radzie Spółdzielczej, posiadającej osobowość prawną. W konsekwencji nie ma podstaw, by w sprawie wytoczonej przeciwko WSM uznać za trafny zarzut naruszenia art. 39 § 5 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm. dalej jako pr. spółdz.). Sąd Okręgowy nie podzielił także poglądu powodów, że w sytuacji, gdy w Spółdzielni nie było rady nadzorczej ani zarządu, Krajowa Rada Spółdzielcza nie mogła zwołać zebrania przedstawicieli, a powinien to zrobić kurator ustanowiony przez sąd.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka M. B. zarzucając, że narusza on art. 39 § 5 pr.spółdz.

Zarzut ten Sąd Apelacyjny uznał za nieuzasadniony wskazując, że wynikające z powołanego przepisu uprawnienie Krajowej Rady Spółdzielczej jest niezależne od uprawnienia związku rewizyjnego, a tym samym brak jest podstaw do przyjęcia – zgodnie ze stanowiskiem skarżącej - że w razie zrzeszenia w nim spółdzielni, to jedynie związek rewizyjny ma prawo do zwołania zebrania przedstawicieli. To uprawnienie związku rewizyjnego i Krajowej Rady Spółdzielczej nie jest ograniczone do sytuacji, gdy spółdzielnia posiada statutowe organy w postaci zarządu i rady nadzorczej. Celem art. 39 § 5 pr. spółdz. jest bowiem umożliwienie spółdzielcom podjęcia decyzji w ważnych sprawach jak najszybciej, bez potrzeby zwracania się do sądu o ustanowienie kuratora, niezależnie od przyczyn niezwołania przez zarząd zebrania przedstawicieli w ciągu sześciu tygodni od dnia zgłoszenia takiego żądania. Organ, który jest uprawniony do zwołania zebrania przedstawicieli posiada również kompetencję do zwołania zebrań grup członkowskich w celu wyboru przedstawicieli na to zebranie.

Z tych względów obecnie zaskarżonym wyrokiem Sad Apelacyjny oddalił apelację.

W skardze kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego, opartej na obu ustawowych podstawach, skarżąca podniosła zarzuty naruszenia:

1/ art. 67 § 1, art. 71 i art. 379 pkt 2 k.p.c. polegającego na przeprowadzeniu postępowania dotkniętego ab initio nieważnością ze względu na niezgodność składu

organu reprezentującego pozwaną ze statutem Spółdzielni stanowiącym, że zarząd składa się z trzech osób;

2/ art. 39 § 5 przez jego błędną wykładnię i art. 42 § 2 i 3 pr. spółdz. przez ich niezastosowanie pomimo, że zaskarżona uchwała o wyborze zarządu jest sprzeczna z art.49 pr. spółdz. w zw. z § 88 ust. 1 statutu Spółdzielni.

Wnosiła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego, zniesienie postępowania w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i opartym na niej statucie (art. 38 k.c.). Zarząd pozwanej Spółdzielni, który jest organem powołanym do kierowania jej działalnością i reprezentacji Spółdzielni na zewnątrz, stosownie do § 88 ust. 1 jej statutu składa się trzech osób. Poza sporem jest, że dokonano wyboru jedynie dwóch członków zarządu. Skarżąca, która z uwagi na względny charakter nieważności uchwał, tracących moc dopiero w razie ich prawomocnego uchylenia przez sąd, nie może w sprawie o ich uchylenie kwestionować prawidłowej reprezentacji Spółdzielni z powodu wątpliwości co do ważności wyboru rady nadzorczej przez zgromadzenie przedstawicieli i wyboru zarządu przez tę radę, wiąże zarzut niewłaściwej reprezentacji pozwanej z niezgodnością składu jej zarządu ze statutem.

Zasady reprezentacji pozwanej wynikają z art. 54 § 1 i 55 § 1 pr.spółdz. W spółdzielniach o zarządzie wieloosobowym oświadczenia woli za spółdzielnię składają dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i pełnomocnik. Zarząd może udzielić pełnomocnictwa innej osobie do dokonania czynności określonego rodzaju lub czynności szczególnych. Pełnomocnictwo, o którym mowa w art. 55 § 1 prawa spółdzielczego może być udzielone zarówno w formie oświadczenia członków zarządu uprawnionych do reprezentacji spółdzielni (art. 54 § 1 i 2 prawa spółdzielczego) jak i w formie uchwały zarządu, jako organu kolegialnego.

Podzielić należy wyrażony w doktrynie pogląd, że członkowie nienależycie, w stosunku do wymogów statutu, obsadzonego organu osoby prawnej, określanego mianem „kadłubowego”, powołanego do jej reprezentacji mogą reprezentować tę osobę, mimo jego niewłaściwego składu, jeżeli możliwe jest spełnienie obowiązującego w tej osobie wymogu jej reprezentacji.

Reprezentacja pozwanej WSM przez dwóch członków zarządu, w świetle przytoczonych unormowań spełniała wymogi obowiązujących w niej zasad reprezentacji. Nie zachodzi więc podnoszona w skardze kasacyjnej nieważność postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 2 k.p.c.

W sprawach ze stosunków prawnych nieuregulowanych w ustawie - Prawo spółdzielcze, ani w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych przepisy Kodeksu cywilnego w zasadzie stosuje się wprost chyba, że ustawy te zawierają przepisy odsyłające do stosowania innych ustaw. Przepisy ustawy - Prawo spółdzielcze i ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych pozostają z przepisami Kodeksu cywilnego w relacji *lex specialis derogat legi generali*. Oznacza to, że przepisy Kodeksu cywilnego mogą znaleźć zastosowanie do spółdzielczych stosunków prawnych wtedy, gdy przepisy z zakresu prawa spółdzielczego nie zawierają stosownych regulacji oraz nie odsyłają do stosowania przepisów innych ustaw (wyrok SN z dnia 17 września 2008 r., III CSK 79/08, nie publ.).

Wynikające z relacji, w jakich pozostają przepisy powyższych ustaw wskazania co do ich wykładni i stosowania potwierdzają trafność stanowiska wyrażonego w motywach zaskarżonego wyroku, iż przepis art. 39 § 5 pr. spółdz., ustanawiający w opisanej w nim sytuacji, bez względu na jej przyczyny, szczególny tryb postępowania pozwalający na zwołanie walnego zgromadzenia lub zebrania przedstawicieli, wyłącza stosowanie art. 42 § 1 k.c.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 42 § 2 i 3 w zw. z art. 49 § 1 pr. spółdz. i § 88 statutu pozwanej. Dokonanie wyboru niepełnej, mniejszej niż wymagana przez statut liczby członków zarządu spółdzielni, w świetle art. 49 § 2 pr. spółdz., który dotyczy wyboru członków zarządu, nie uzasadnia uznania go z tej tylko przyczyny za nieważny.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.